

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér Felévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-térl közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Káros hitelnyújtás.

Iparosnak, kereskedőnek és gazdának egyformán jogos panáza az, hogy a magyar gazdasági életnek nincs rendszeres hitelszervezete. Ezen a bajon nem olyan könnyű segíteni, mint gondoljuk, mert a hitelszervezetnek magából a gazdasági életből kell kinőnie és csak akkor lehet tökéletes, ha gyökerei mélyen benyúlnak és szélesen elágaztak abban a talajban, mely őt megtermi.

Nálunk vannak pénzüzetek és ezeknek az intézeteknek vannak részvényeseik. Ezek az intézetek tisztán és kizárólag csakis az osztalékért dolgoznak, — semmiféle más cél nem irányítja többségüknek működését és a kivételek ez alól, a ritkaságok közé tartoznak. Kockázatot nem igen vállalnak, egy szögre sokat akasztani nem mernek, nem lépik túl a saját jól feigott érdekeik korlátját. Nincs is szükségük erre, mert kockázat nélkül könnyű meggazdagodniuk, ha becsületes és szolid üzletvezetést tartanak.

Tökeelhelyezésük lehetőleg mobilis, hogy soha fennakadassuk ne lehessen, lekötött pénzt minél kevesebbet kezelnek és főcéljuk, hogy sok betétet kapjanak, melynek elhelyezéseért a kamatkülönbözet jövedelmét élvezik.

Hogy azonban például a helyi kereskedést is előmozdítsák, az úgynevezett könnyű hitel nyújtással, erre gondolniuk sem lehet, mert egyrészt a könnyű hitelnyújtás formái ellenkezőnek a magyar vidéki pénzüzetek alapelveivel, más részt pedig ez a könnyű hitelnyújtási mód nem képes még elhelyezkedni a mi üzleti szokásainkban.

Közel hozzánk, egyik nagy vidéki városban történt nem régiben, hogy egy tekintélyes pénzember az úgynevezett számlaesszkomptnak az ottani pénzpiacra való meghonosításán gondolkodott. A nagy kereskedő, a gyáros, a nagyiparos teljesíti a hozzá érkezett megrendeléseket és mikor az árút a megrendelőnek elküldte, leadja az a járó számlát azon hely valamelyik pénzüzeténél, ahol neki az elküldött árúk, tehát a számla értékét kifizetik. A vevő aztán természetesen, annál a bizonyos pénzüzetnél köteles az áruszámláját kifizetni.

A hitelnyújtásnak ezt a módját szerette volna az illető pénzember abban a nagy kereskedelmi forgalmú városban meghonosítani és azt hihetné mindenki, hogy az első sorban érde-

kelt kereskedők és iparosok kapva kaptak ezen az eszmén. Pedig nem így történt. Ellenkezőleg, maguk a kereskedők mondták, hogy így ezt a kérdést megoldani nem lehet, mert egyikök se tűrné meg, hogy az ő vevője az ő általa kiadott számlát ne őnála, hanem egy harmadik helyen, valamely pénzüzetnél egyenlítsse ki.

Milyen helyesnek és természetesnek látszó okoskodása ez ama nagy város kereskedőinek és mégis csudálatos, hogy ott, ahol kifejlődött üzleti viszonyok vannak, ez a rendszer a legteljesebb mértékben fent áll és pezsgő vért ömleszt az üzleti viszonyokba.

És ime, itt következik az, amiről ezúttal beszélni akarunk. Ez a számlaesszkomptolási rendszer és még számos más könnyű hitelnyújtási forma, — a hitelszervezetnek bizonyos bepillantást köteles megengedni a kereskedők, iparosok, és gyárosok üzleti életébe. A mi üzleti viszonyaink még nem elég erősek arra, hogy ezt a bepillantást elbírni képesek volnának, — mert az áruhitelzés az egész országban sokkal könnyebb, mint a pénzhitelezés, az áruforgasztás sokkal erőszakoltabb, semmint azt az üzleti szoliditás megengedhethné.

Egyes üzletágokban a hosszú lejáratú hitel üzleti szokássá vált és egy cseppet sem feltűnő, vagy megalázó, hogy a kereskedő, a 6 hónapos lejárat után még fizetési haladékat kérjen.

Ennek az oka pedig: a kis elárusítók káros hitellezése. A fogyasztó közönség mértéken fölüli hitelt igényel, mert maga az üzletvilág jóformán ráerőszakolja a hitel igénybevételét. A hitel-láncolat itt válik leginkább kétértelművé, holott semmi szükség nincs arra, hogy a fogyasztó közönség szükségletének a kielégítésében az áruhitel erőszakoltassék.

Igaz, hogy ily erőszakoskodással jelentékenyen emelkedik a fogyasztás, de csak a lukszus cikkekben, mert bármennyi hitele legyen is valakinek, csak annyi ételt és italt képes elfogyasztani, a mennyit a gyomra elbíri és ha az ilyen hitellezés mérsékeltenék is, az emberek e miatt nem éheznek. De a lukszus cikkek fogyasztása is csak lényegtelenül csökkenne a mérsékelt hitelnyújtás következtében, mert csak megfelelő vagyoni helyzetben levő urak jobbadán a lukszus cikkek fogyasztói, akiket az áruhitel megszorítása a sokkal szilárdabb alapon nyugvó pénzhitel igénybevételére szorítana.

A magyar üzleti életet azonban

a káros hitelnyújtás kívül még egy másik nyomorult rendszer is megzavarja. És pedig az úgynevezett értesítés-szerzés rendszere. Eppen azért, mert a hitelnyújtásnak azok a könnyű formái, melyekről fentebb megemlékeztünk, a magyar üzletvilágban gyökeret verni nem képesek és a hitelszervezetnek az üzleti élet belsejébe betekinteni teljesen lehetetlen, — az üzleti kémkedés rendszere van nálunk divatban. Az értesítés-szerzés a nálunk szokásos formában egy valóságosszörny rendszer, melynek lesújtó következményei leginkább akkor érezhetők, mikor egyik vagy másik helyi piac, akár elemi akár más természeti csapások miatt megrendül.

Ilyenkor, de sokszor rendes viszonyok közt is, sohasem tudhatja a kereskedő, hogy a piszkos konkurrencia mérges fullánkja mikor, mely oldalról érinti és sebzí meg. Egy rossz információ tönkre teheti ma a vidéki kereskedőnek, üzletembernek egész élete becsületes munkájával, szorgalmával gyűjtött vagyonát, nevét és becsületét.

De a magyar hitelszervezet kénytelen az értesítés szerzés rendszerére támaszkodni éppen azért, mert a benne élő üzletvilág elrejtőzik az ő szeméi elől.

Az élelmes angolok és amerikaiak értesítés-szerzésének rendszere becsületesebb és több biztosítékot nyújt a miénkénél, mert törvényes oltalom alá van helyezve. Ott mindenki önmagáról köteles értesítést adni és ha értesítésadása hamisnak bizonyul, ha helyzetét szépitve, elferdítette, börtönbe kerül csalás miatt.

Elmondjuk pedig ezeket abból az alkalomból, mert most körülbelül 800 nemzetközi hitelreform egyesület, melynek 70000 kereskedő és iparos a tagja, köteleket alakít a káros hitelnyújtás ellen.

Ez a kötelék f. évi július 30-án tartja Nürnbergben az éves kongresszusát, melyben újabb berendezéseket akarnak az értesítés szerzés és a nemzetközi jogvédelem terén elhatározni. A kongresszus tanácskozásai arra is kiterjednek, hogy újabb üzleti összeköttetéseket és üzleti piacokat mi úton és módon biztosíthatna a kötelék tagjai számára.

Nem árt, tehát ha itthon is foglalkozunk ezzel a kérdéssel, mely bizonyára minden üzletembert közelről érdekel.

Munkások dolga. Országos helyeslés kísérte a földmivelésügyi miniszternek az országos gazdasági munkás- és család segélypénztár létesítéséről készített törvényjavaslát, mely olyan ügyvel foglalkozik, amivel eddig édes-keveset, vagy semmit nem törődtek nálunk holott a társadalom ez az osztálya, a munkás-osztály is jogosan formálhat igényt országos gondoskodásra.

És szép, üdvös eszme is az, ami a törvényjavaslattal, ha majd törvényerőre emelkedett, megvalósul, csak hogy a munkásoknak nem csak jövő, de a jelen sorsát is biztosítani kell és nem elég, hogy betegség, rokantság esetén ha nyomorba jut, nem lessz elhagyatva a munkás, — arról kell gondoskodni, hogy egyáltalán ne is jusson nyomorba, főleg pedig abba a nyomorba ne, melyet a munka-törvény és a kereset-hiány okoz.

Pedig a most benyújtott emberies törvényjavaslata dacára, itt a magyar Alföldön még mindég súlyosan fentforog ez a baj mindenütt és épp ezért igényel a legnagyobb fontosságú szociális kérdésnek, a munkás kérdésnek további helyes gondozása fokozott figyelmet és jóakaratot minden részről, annál inkább, mert az aratás szorgos idejét leszámítva, a munkabérek csak éppen hogy szűkösen teszik lehetővé a megélhetést az év többi szakában, mikor a munkás kezek csak szorványosan jutnak keresethez.

Természetesen az fokozza a bajt, ami ről már többször írtunk, hogy a népek nincs állandó munkája, vagyis, az időhöz kötött földmives munkán kívül fogynak a háziipari készületek és nincsen tömeges kelete a meglévő háziipari cikkeknek sem. A gyárpar pedig az Alföldön szintén jelentéktelen a munkások számához viszonyítva, mely rendelkezésre áll. Ez az oka, hogy a nép elégedetlen nem csupán az aratás alatt elért munkabérekkel, hanem főleg azért, mert túl idején egyáltalán nem kap semmi munkát és ha nyári keresete elfogyott, az inségnek néz elébe.

Nem új jelenség ez, a nép igényeinek már a legesekélyebb emelkedésével tulajdonképpen évtizedes tapasztalat, hogy csupán az aratás néhány hétre terjedő, nehéz és vertékes munkájából nem lehet egész évre való élelmet sem, annál kevésbé más szükségletekre valót is szerezni a családnak, — hanem hogy a családientartáshoz folytonos, habár nem is az aratás időbeli mértékű keresetre lenne szükség. És annyi bizonyos, hogy a mi munkásviszonyainkat még itt, a Kanaannak nevezett Alföldön is a folytonos munka hiánya rontja meg és teszi hova tovább elviselhetetlenekké.

Az a nap az utóbbi időben sok helyütt már szorgalommal foglalkozik a rendelkezésre álló házi és népiparokkal, nagy kitartással fejlesztik az egy-egy családnak oly szerény keresetet nyújtó selyemtermelést is egyes vidékeken, de azért a téli szegénység mégis kiáltó marad és csak nemrégiben is megdöbbenően szomorú krónikákat írt erről a környünkünkbeli sajtó is, mint jelentek meg százkra menő csoportok a városháza és község-háza előtt, munkát kérni.

Síralmasan festették le ezek a csoportok a helyi hatóságok előtt a családok kenyértelenségét és inségét, holott örömezt dolgoznának a családlok is, a családtagok is, ha erre alkalom volna. De természetesen, a helyi hatóságok és ármentesítő társulatok is csak akkor adhatnak munkát, ha van végezteni valójuk és ha költségük is van rá. Így

a legtöbb esetben vigasz nélkül és kenyér nélkül vonultak el ismét a segítséget kérő csapatok, akiket nem is lehet alaposan segíteni másféleképpen, mint a mezőgazdasági, házi- és népipar széles alapokon való kifejtésével és a gyárpar létesítésével, mely utóbbi kell, hogy állandó munkát adjon és állandóan lekösse a munkás kezek egy részét.

Bizonyára nem könnyű dolog ez és meg kell küzdeni a tökésekézséggel és a meglévő magyar tőkének nehézkességével, amely akadályul jelentkezik, mielőtt ipari alapításokról van szó.

Egy azonban kétségtelen. Az, hogy amit szintén súlyos akadály említtettek még pár év előtt is: a munkaerő drágasága ma már nem forog fent olyan mértékben, mint czelőtt és e részben hivatkozhatunk az osztrák gyárosok arra a nyilatkozatára, hogy az Alföldön levő néhány gyárban foglalkozó munkások munkereje 25 százalékkal olcsóbb, az ugyanazon szakmában dolgozó osztrák munkacérnél.

Ez az iparfejlesztési akcióban is oly előnyösen értékesíthető tény kétségkívül a legtalálabbban jellemzi munkásviszonyainkat, melyeket tehát nemcsak emberbaráti törvényekkel kell orvosolni, hanem a mellett és első sorban azzal, hogy a munkás tömegeknek állandó foglalkozás és állandó kereset biztosítassék. Hiszen ilyen hiányában úgy sem lesz képes megfizetni azt a csekély járuelék sem, melyet a földmivelésügyi miniszter emberbaráti törvényjavaslata, a munkás segélypénztárak fenntartásához való hozzájárulásként, szükségszerűen reáhrít.

A megrendelések gyűjtése.

Már amióta készültemben volt az a javaslat, melyet Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, az ipartörvény 50. §-ának módosítására néve a parlament elé terjesztett, azóta folyton hallatszanak bizonyos kifogások e reform ellen. Most pedig, hogy a javaslat tényleg a törvényhozási asztalára került, valóságos mozgalom indult meg ellene, amely egyenesen azt követeli, hogy az utolsó órában vonassék vissza ez a törvénytervezés a benne megnyilvánuló reform szándék lehetőleg egészen lejtéssék. Az illyirányú agitáció kisszhangra talált bizonyos körökben, s ennek következménye az, hogy nem csupán a gyárparati üzlet élet emberci, hanem a közelletűen szereplők is élénken foglalkoznak az ügyvel.

Amde a nagyközönség meglehetősen kevésbé ismeri a dolog lényegét és vélejét. A javaslat korlátozni kívánja a megrendelések gyűjtését. Így röviden és egyszerűen ez igen csekély dolgoknak látszik, de ami tényleg a forgalom alá tartozik, az már igen fontos dolog. Azt célozza ugyanis a javaslat, hogy pl. a budapesti kereskedőknek és gyárosoknak ne legyen joga arra, hogy a vidékre ügynököket s utazókat kiküldhessenek megrendelések szerzése, átvétele s gyűjtése végett, általában pedig ilyen utazó ügynökök eskakis akkor jelenhessenek meg a vásárlóknál, ha direkt meghívták őket. Aki e rendszabályok ellen vétene, azt törvényes alapon, szigorúan megbüntetik.

Így megmagyarázva, sokkal jelentősebbnek mutatkozik ez a dolog, mert elsősorban is elvi szempontból a gazdasági életnek, illetve a kereskedelmi üzlet szabadságának olyan korlátozását foglalja magában, a melyenhez nem vagyunk hozzászokva s amilyenekről rendszerint Németországból kapunk híreket. Hasonló természetű korlátozás nálunk nem igen volna több ennél az egynél s ezt a rendelkezést beláallitva abba a végtelékig menő korlátatlanságba, amelynek alapja a jelenlegi ke-

reskedelmi törvény szolgál, — bizony olyan élelentelek mutatkoznakak közgazdasági életünkben az üzleti szabadság terén, amelyek megzavarhatnák e tekintetben mindeddig igazán klasszikus liberális musunkat.

Csak hogy az a kérdés, vajjon ez a klasszikus szabadság egyszersz mind praktikus? Köztudomású dolog, hogy kereskedelmi törvényünk, valamint ipartörvényünk meglehetősen elavultak s általános reformra szorulnak. Amit az ipartörvényen a kereskedelmi miniszter fentebbi javaslata módosítani akar, az a pont már igen sok panaszra és felszólalásra adott alkalmat. Ez a pont ugyanis széles teret nyit a kereskedelem és ipar terén is a központosító rendszernek, de lehetővé teszi egyszersz mind a legkülönbözőbb visszaéléseket is.

A jelenlegi törvényes rendelkezések szabadon megengedik, hogy az iparos vagy kereskedő a maga tetszése szerint bárhol és bármikor gyűjthessen megrendeléseket. Ez azt jelenti, hogy például a budapesti iparos vagy kereskedő tetszése szerinti számú ügynököt s utazót küldhet ki a vidékre, felkeresheti ott a kereskedőket, eladókat és magukat a fogyasztókat egyaránt, átvéteheti mindezeknek megrendeléseit, melyeket aztán Budapestről teljesítheti, kielégítvén így a központból a vidék szükségleteit is.

Igen ám, de hát akkor miből éljen a vidéki iparos és kereskedő? Hiszen ezeknek éppen a szája elől veszi el a kenyeret az a budapesti iparos és kereskedő, amelyek a vidéken megrendeléseket gyűjtet össze!

Hosszú évek óta panaszkodik e helyzet miatt a vidéki ipar és kereskedelem. S nem lehet mondani, hogy jogtalanul panaszkodik, mert annyi kétségtelen, hogy jogosultsággal igényelheti a maga természetes fogyasztóterületének tényleg a saját maga részére való fenntartását és megvédését, annál is inkább, mert ügyszólván kizárólag ennek szolgáltatára van utalva, berendezve és egész lételeben erre alapítva. A budapesti ipar és kereskedelem a maga hasonlíthatatlan nagyobb fejlettsége következtében azonban annyira föltötte áll a vidéki iparnak és kereskedelemnek, hogy ez utóbbi a közlelkevés természetű előnye dacára sem tudja felvenni, illetőleg győztesen megküzdeni a versenyt Budapesttel.

Ebből a helyzetből támad az a következmény, hogy a budapesti iparosok és kereskedők valóságos elárasztották a vidéket utazó-ügynökökkel, akik a magános fogyasztókat lakásokon keresik s gyakran nem épp a legszolidabb eszközökkel megrendelésekre bírják: ezek az úgynevezett frakkos házalók, akiknek tevékenysége a vidéki közgazdaságnak amígyis igen gyöngye alaposzlopait ügyszólván aláassa.

Mindezekből kitűnik, hogy kettős cél lehetett a kormány előtt, amikor a kérdésben levő javaslatot kidolgoztatta s a törvényhozási elé terjesztette. Az egyik cél: a vidéki ipar és kereskedelem természetesen fogyasztókörének védelme s körülbástyázása, a másik pedig a tisztességtelel ügynökök szűkös korlátozása. Az előbbi szándék tökéletesen megfelel ama sokszor és sokat hangoztatott, de a gyakorlatban mindeddig alig respektált irányzatnak, hogy a vidéket erősbíteni s védelmezni kell; az utóbb említett szándék indító-okai pedig annyira ismertek és természeteselek, hogy ezeket bővebben magyarázni felesleges.

E helyes szándékok teljes méltánylása mellett is azonban nem szabad e dologban könnyen döntünk, mert figyelembe veendő, hogy a budapesti ipar és kereskedelem — nem néve most, hogy jogosan vagy jogtalanul — ma egészen a fentebb vizolt alapon van berendezve a vidék kiszolgáltatására. Ha ezt az alapot most hirtelen kivonjuk alóla, akkor nagy bajba juttatjuk s olyasmirelert sújtjuk, amiért ilyen büntetést nem érdemelt, mert hiszen mindeddig semmilyen törvényes rendelkezés sem tiltotta a megrende-

lések gyűjtését. Nyilvánvaló tehát, hogy bizonyos átmeneti állapotot kell csinálnunk; az ipart és kereskedelmet meg kell szoktatnunk ahhoz a gondolathoz, hogy az eddigi korlátlanlanságot tovább is fentartani nem lehet, — tessék tehát fokozatosan átalakulni arra a rendszerre, amely a vidéki érdekek sérelmeit legelőképpen respektálja.

H e g e d ű s Sándor kereskedelemügyi miniszter indító okait és szándékait, melyek a megrendelések gyűjtéséről szóló javaslatot kezdeményezték, kétségkívül helyesli és méltányolja minden pártatlan ember. Csak a keresztülvitelben való fokozatosságot és bizonyos átmeneti időszakot kér maga az érdekeltiség is; ezt pedig az ügy teljes sikere és minden rombolás nélkül való keresztülvétele végett is — meg lehet a d n i.

—la.

FARKAS MIHÁLY.

Süvegeljétek meg azt az egyszerű embert, aki, míg élt, erre a névre hallgatott, mert mindenképpen érdemes ő rá, hogy mindennek, de különösen Szentes polgárai megbecsüljék, nevét, emlékét, tiszteletben tartsák.

Farkas Mihály egyszerű iparos ember volt, ki azonban már régebben felhagyott mestersége gyakorlásával és a földművelésnek élt.

Magába zárkózott, még testvéreivel is alig érintkező ember hírében állott, szigorú is volt önmagához egészen az önmegtartóztatásig, szinte a ridegségig; portája kapuját régtől nem látta nyitva senki, ablakai tablaja is sötétlen zárta el szobáit az útca kíváncsi tekintete elől és mégis, akik Farkas Mihályt ismerték, tudják, hogy alapszabályosan érzi, minden szépért hevülő szív dobogott az ő keblében és családjának szegényebb sorban levő tagjai is szép, lélekemelő tanúságot tehetnek a mellett, mint segítette meg őket ott és akkor, ahol és amikor erre csakugyan szükség volt.

A színészetnek nem volt Szentesen nálánál lelkebb híve, mondhatni pátrónusa. Feleségével, az egyszerű polgárrasszonnal, míg ez is élt, rendes színházberlő volt s ha jutalomjátékára került sor akármelyik színésznek is, Farkas Mihály paholyjegyet váltott, akár ment el az előadásra akar nem, mert hát ő azt hitte, hogy az nap az egész bevétel azé a jalmazott színészé, akinek ő ilyen módon akart kedvezni.

Takarékos, önmagától az ilyes művelzeteknél kívülről minden egyebet megtagadó, szinte rideg életmódja mellett meglehetősen szép vagyont gyűjtögetett össze Farkas Mihály és ismét lelkenek szép alapvonalására vall az a tény, hogy egy ízben, még felesége életében kölcsönös végrendeletet akartak csinálni, mely szerint vagyonukat — elhalálozásuk után — a magyar tudományos akadémiának hagyományozzák.

Később azonban belátta, hogy ez nem volna olyan helyénvaló eszelekedet, mint ő gondolta és ekkor végrendeletet a feleségével, Pápai Erzsébettel úgy, hogy vagyonuk egy jelentékeny részét, két fertály kitűnő minőségű tanyaföldet a Szentes városi szegényalapnak, ugyancsak pedig a szentesi református egyháznak lesz kötecs kiadni a másikat tulélő fél, — természetesen, életére fentartván annak a haszonélvezet jogát.

A f. hó 4-én, pünkösdi ünnep másnapján délben halt meg Farkas Mihály, élete

73-ik évében és tegnap kísérték ki rokonai, Szentes város hatóság és képviselőtestülete, a ref. egyház presbitériumának küldöttsége és nagyszámú gyászközönség a boldogult nemeslelkű emberbarát hullajt utolsó útjára, a temetői csendes, örök pihenésre

Iló volt, hogy Szentes város külső jelében is meggyászolta az egyszerű, igénytelen polgára halálát, gyászlobogókat tűzött ki középületeire és a város polgársága nevében a polgármester, — elhunytáról a következő gyászjelentést adta ki:

„Alólirott polgármester Szentes város közönsége, különösen tisztikara és képviselőtestülete nevében fajdalmasan jelentem, hogy Farkas Mihály polgártársunk, Pápai Erzsébet özvegye, földbirtokos, Szentes városának egyik jöltevéje, ki is a városi szegényalapra 20000 korona kegyes alapítványt tett boldogult nevével egyetemben, 72 éves korában, 1900. június 4-én elhunyt.

Temetése 1900. június 6-án délután 4 órakor lesz az I. tized 302. számú gyászházából, melyre a tisztikar és képviselőtestület tagjait testületileg leendő megjelenésre kegyelettel meghívom, jelenzván, hogy gyülekezésünk egy negyed 4 órakor, a polgármesteri hivatalban leendő.

A megboldogult, a hozzá hasonló lelkületű, korábban elhunyt nevével együtt, hosszú szorgalmas és becsületes munka gyümölcsül tekintélyes összeget adományozott közcélra és ezzel a nemes gondolkozású házaspár szívóságáról fényes bizonyosságot szolgáltatott; emlékezetét pedig feledhetetlenné tette a halás utókor kegyeletében!

Olyan sokan vannak, kiket — bár szorgalmuk és takarékoságuk után, vagy egyébként földi javakkal dúsan állott meg a gondviselés, — mindamellett fölöslegükből soha egy krajcárt sem áldoztak a közbizonyoságnak, hogy méltó külön emlékezni meg ama kevesek örök emlékében maradó áldozat készségéről, akik érző szívvel, nemes lélekkel gondoskodnak szegényekről, szűkölködőkről, kőzjóról.

Ezért mondjuk: süvegeljétek meg a Farkas Mihály nevét és őrizze meg kegyelettel emlékét a késő ivadéki is!

Ujdonságok

Szentes, 1900. június 7.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete, — mint értesülünk — f. hó 11-én délelőtt 9 órakor közgyűlést tart a túl a kurcai tanácskozó teremben. A tárgysorozatot és meghívót a polgármester holnap bocsátja ki.

— **A tanfelügyelő jubileuma.** A f. év őszén lesz 25 éve annak, hogy vármegyénk tanfelügyelője, Tergina Gyula dr. tehetőségét és élete munkáját a közoktatásügynek áldozza. Ezt az alkalmat Szegeden, a csongrád megyei tanítóegylet, az érdemes tanfelügyelő ünnepelésre fogja felhasználni és ugyan akkor az egyesületi helyiség számára megfestetett arcképet is ünnepiesen leleplezni. Csongrád vármegye népoktatásügye annyi jót köszönhet Tergina Gyula dr. kir. tanfelügyelőnek, hogy bizonyára vármegyének közönsége is örömmel csatlakozik majd azokhoz, akik az ő 25 éves szolgálata jubileumát megünnepelni fogják.

— **Arcképleleplező díszközgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete f. hó 4-én, pünkösdi ünnep második napján tartott díszközgyűlést, hogy kegyeletos ünnepet szenteljen ifj. Barthá János és neje emlékezetének, akik nagylelkű közhasznú adománnyal irtak be kitörülhetetlenül a nevüket, e város tör-

ténetének lapjaira. A megboldogultak arcképet festette meg, örök halaja és kegyeletos jelét e város közönsége és ezeket az arcképeket leplezték le ünnepiesen a pünkösdi másnapi díszközgyűlésen. A képviselők szép számmal jelentek meg ez ünnepi aktusra, ezenkívül a megboldogultak családjának tagjai és a meghívott testületek küldöttségei adtak az ünnepnek külső dísz is, míg a közönség számára különkerített hely szintén szépen megtelt. L a k o s Imre dr. polgármester, miután a díszgyűlés tárgyat röviden ismertette és a megjelenteket üdvözölte, megnyitottnak jelentette ki a gyűlést és erre ő az érdemes házaspár egyik tagja, néhai ifj. Barthá Jánosné, N o v o b á c z k y Győző gazdasági tanácsnok pedig néhai ifj. Barthá János fölélt mondatok emelkedett szellemű emlékbeszédet, méltatva az elhunytak polgárerényeit, nemeslelkűségüket, mely — ahol kellett, áldozni tudott a közjó érdekében. Az ünnepi beszédek végén lehullt a lepel a jól sikerült két arcképről és a képviselőtestület emelkedett hangulatban oszlott szét.

— **Az algyői vasúti hid építése.** Most, pünkösdi ünnep után azonnal hozzáfogtak az algyői új vasúti hid építéséhez. Hamarosan felállítják a munkás barakkokat, a tisztviselőházakat és az orvosokat és ennek befejeztével magát a hid munkálatait kezdik meg. A hidépítés tartama alatt állandóan tartózkodik orvos a telepen, mert már a légmentes alapozás munkája is szükségessé teszi az állandó jelenlétét. Az építéshez szükséges anyagot most szállítják az Algyő alatti Tiszaparra.

— **Műkedvelői előadások.** Pünkösdi ünnepnek mindkét estéjén kitűnően sikerültek anyagiilag és erkölcsileg a műkedvelői előadások, melyek egyikét — az első estén, az iparosifjak önképzőköré, — a másikat pedig — másnap este a kőműves és ácsiparosifjak önképző körének állandó műkedvelői társasága rendezte. Az első estén a „Sárga csikó”, — a másodikon a „Piros bugyellaris” került színre és természetesen, hogy műkedvelők színjátékáról lévén szó, ezekkel szemben soha nem lehet és nem szabad a bírálatnak azt a mértékét alkalmaznunk, mely csakis hivatalos színészekkel szemben van helyén. A műkedvelői rendszerint valamely jótékony cél szolgálatában áll, nem a magányi előnyére, megelhetése végett játszik, tehát már pusztá igyekezete is dicsegetésre és elismerésre méltó. A két pünkösdi előadás szereplői ezenfelül — ezt készségesen konstatáljuk — derekasan oldották meg feladatukat és nem egy közülük valik ki olyan magasan előadása, játéka korrektségével, hogy hivatásos színésztől se kívánhatnánk többet a vidéken. Az előadás után mindkét estén tánc volt és a fiatalság kedélyesen, fellelül maradt együtt, persze az öregek gardirozása mellett, egészen a hajnali órákig. A kitűnő siker dacára is azonban azt tanácsoljuk derek iparos-műkedvelőinknek hogy ne juttassanak olyan sűrűn a jóból a közönségnek.

— **Szentesen nincs heverő munkás.** Alig vált még be egy-egy intézmény olyan kitűnőnek, mint a hatóság munká köztvités intézménye, különösen ha az a munkásérdekek iránt olyan kiválóan érdeklődő hatóság közeg kezében van, amilyen Bugyi Antal közigazgatási jegyző. A nevezett városi köztvitéselő a kora tavasz óta állandó és fáradhatatlan tevékenységet fejt ki a tekintetben, hogy a szentesi földmunkások, ha már itthon nem lehet, az idegenben kapjanak foglalkozást. Összekötöttébe lépett mind azzokkal a munkást kereső vállalatokkal, melyek hírlapok útján hirdették meg munkájukra a versenyt és ügybuzgalmának nem keveset, azt köszönhetik a szentesi munkások, hogy ma már, mikor pedig Bugyi Antal jegyzőhöz

még mindenfélől jönnek a munkámegkeresések, többéltihonról nem képes a keresletet fedezni, mert Szentesen olyan munkás, aki dolgozni is akar, meg idegenbe is elmenne munkát vállalni, — nincsen s legutóbb az ügybuzgó jegyző már Szegvárról egészítette ki 8 emberrel azt a munkáscsapatot, melyet a diószegi cukorgyárhoz indított útnak, honnan az emberek útköltségét táviratilag küldték be. A szentesi munkásoknak különben az idegenben olyan jó híreik van és annyira ismerik őket, hogy p. a nevezett cukorgyár még azt is kikötötte, névszerint melyik munkás vezetése alatt küldjék el oda a munkásokat.

— **Értekezlet a közeztvám dolgában.** Az általános közeztvám behozatala kérdésében értekezletet tartott f. hó 5-én. L. a k o s Imre dr. polgármester elnöke alatt, a képviselőtestület által e célra kiküldött bizottság. Második értekezlete volt ez a bizottságnak, mely elé Győry Ferenc főszámvéveőnek a kocsis- és állatforgalmi statisztikai adatait, Novobáczky Győző gazdasági tanácsnoknak pedig a közeztvám tarifájára vonatkozó tanulmányai eredményét kellett beterjeszteni. A bizottság először is az a kérdés előtt állt, hogy általában véve szükséges-e és érdemes-e az általános közeztvám elnyerésére a szükséges lépéseket megtenni, — és hosszabb eszmecsere után elvben arra a megállapodásra jutott, hogy a város érdekében az általános közeztvámszedést be kell hozni, a sorompókat felállítani és e végből a jog elnyerése végett, illetékes helyen a szükséges lépéseket megtenni. Ezen elvi határozat alapján beszélte aztán meg a bizottság a közeztvám tarifáját, egybevetve Debrecen és Vásárhely hasonló tarifáit, melyek összeegyeztetéséből fog — a helyi igényeknek megfelelő tarifa elkészülni. A tarifatervezetnek ez alapon, 15 napi záros határidő alatt leendő kidolgozására a gazd. tanácsnokot és főszámvéveőt kérték fel. Ezt a tervezetet a bizottság — egy újabb értekezletén — majd főulbírája és úgy terjeszti a közgyűlés elé.

— **Tűzrendőri és egészségügyi vizsgálat.** A rendőrség most járja tizedenként sorra a portákat, meggyőződni arról, tűzrendészet, közbiztonság és közegészségügy tekintetében rendben van-e minden háznál minden? Az első tizedről az első részben Judik István már be is fejezte ezt a vizsgálatot és terjedelmes két jelentésben sorolja fel azokat a portákat, melyeken hiányt észlelt akár egyik, akár a másik tekintetben. Minthogy a vizsgálat a póce- és emésztőgödrökre, az árnyékszékekre, a kéményekre és kerítésekre terjed ki, felhívjuk rá polgártársaink figyelmét, hogy saját érdekükben is igyekezzenek ezeket rendben és tisztán tartani.

— **Egy templom újrajépítése.** Nemrégiben megirtuk, hogy a közeli Csany községben újrajépítik a templomot. Rossz állapotban volt az már nagyon. A boltozat beszakadni készült és már egy év óta zárva is tartották a templomot. Most építik újjá a templomot és tegnap történt meg az árlejtés. Kilenc vállalkozó pályázott a munkára. A legolcsóbb ajánlatot Sándor Mátyas szentesi vállalkozó tette, kinek a munkálatokat ki is adták. A pályázat eredményét az államépítészeti hivatal ma terjesztette fel jóváhagyás végett a miniszterhez.

— **Tolonczúton.** Gás p á r Mihály szentesi illetőségű, 43 éves munkás embert, aki

egy részére kiállított idegen hatósági bizonyítvány szerint, a munkakönyvét is elvesztette, Nagyszombaton csavargásban és kol-dulásban talalta a hatóság. A nevezettet ezért bekiérték az ottani rendőrségre és miután ott büntetését leülte, tolonczúton haza kísértették Szentesre.

— **Vásárok a közelben.** Hódmező-Vásárhelyen f. hó 9, 10 és 11-én, Horgoson pedig f. hó 10-én és 11-én lesz az idei tavaszi országos vásár megtartva. Az utóbbi vásárra, — a zárlatra való tekintettel — sertések nem hajthatók fel. A vásárhelyi vásárra azonban, vérszentes helyekről mindenféle jószág felhajtható, így sertések is.

Foulard-selyem-ruha 8 ft

40 krtól feljebb 14 méter! postabér és vámmentesen szállítva! Mintak postaturdulattal küldetnek; nemkülönbön fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként.

Henneberg G. selyemgyáros (os. és kir. udvari szállító) Zürichben. 2

Irodalom.

A „Vasárnapi Újság” június 3-ki száma 32 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Forster Gyula (arcképpel) Szűry Dé-
nestől. — „Közös bánat; — „Betege. Ké-
temények Szabolcska Mihálytól, — Regény-
tár: „Vásárolt szívek; Regény. Irta Máriafi
Dávid. (Goró Lajos rajzaival). — „Cougour-
dan Mária. Regény. Irta Mouton Jenő. (A
párisi kiadás eredeti illusztrációival). Francia-
ból fordította Sárossy Bella. — „A bucca
elszerzése. Életrék Irta Szívós Béla. — III.
Béla magyar király emlékezete; a Forster
Gyula által szerkesztette nagy új diszmu is-
mertetése (képekkel). Dr. Szendrey Jánostól.
— III. Béla király és neje síremléke (ké-
pekkel). — „Régi diák élet. — „Hollán Er-
nő (arcképpel Roskovics I. festménye után).
— „Fokszíek barátkozni akarnak. — Irta Her-
man Ottó (képekkel, Koszoll Jenő rajzai
után). — „Az ebkiállításról (képekkel). —
„Egy orosz tudós a jogászokról. — „Ma-
feking védelmezője (Baden-Powel ezredes
arcképevel. — „Népvándorlások jelenetek
(képekkel). — Irodalom és Művészet, Köz-
intézetek és Egyetek, Sakkjáték, Képtalány,
Egyveleg, stb. rendes heti rovatok.

A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyed-
évre négy kor, „Politikai Újdonságok”-kal és
„Világkrónika”-val együtt hat kor. Megrendelhető
a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest
IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Úgyanitt megrendel-
hető a „Képes Néplap” legolcsóbb újság a
magyar nép számára, félévre 2 kor, 80 fillér.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

A földművelésügyi miniszterhez a gaz-
dasági tudósítókól beérkezett jelentések szer-
int, május hó utolsó harmadában nagybárra
kedvező és espadékdús időjárás uralkodott.
Kivétel képeznek a keleti részek egyes vár-
megyéi, ahol kevesebb eső volt, sőt néhol
az utóbbi napokig nem is esett: szárazság.
A gyakori espadék az ország nyugati
felére és délvidékére terjed; egyes vár-
megyékben oly sok már az eső, hogy a veté-
sek is megdőlték s a folyó munkálatok, ne-
vezetesen a kukorica, burgonya, répa és do-
hány kapálása is néhol megakadt. Zivatarral
járó nagy zápor esőzés, sőt jégeső is gyakori
volt, különösen Bars, Nógrád, Árva, Tolna,
Vas, Zala, Pest, Bereg, Gömör, Szepes, Sza-
bolcs, Szilágy, Bihar, Krassó Szörény, Temes
és Torontál vármegyékben kisebb-nagyobb
kárt okozva. Kód volt Baranya, Sopron, Bihar
és Bács Bodrog vármegyékben. A sűrű eső-
zések következtében a rozsa az ország szá-
mos vidékén föllépett s terjed nemcsak a
búzában, hanem az árpában és a keleti ré-
szeken az esőjárt vidékeken a rozsbán is.

A vetésekben és a kapás növényekben
sok az acat és gaz, melynek acatolása a
tavasziakból és az alacsonyabb búzákból még
mindig folyik; a kapás növények körül is,
a mennyire az időjárás engedi, szorgalmas-
kodnak a gazdák. Néhol már a kukoricát, ré-
pát és burgonyát megkapálták; az utóbbinak
töltőgetése is folyamatban van. A mestersé-
ges kaszálók első kaszálása szintén nagyon
sok helyen megtörtént.

A szőlőkben az itt-ott teljesen lefogyott
csapok metszésére az idő kedvező volt, a
szőlőtőkék nagybárra újból kihajtottak, de
az ilyen szőlők már csak nagyon kevés ter-
mással bíznak. A kevésbé károsodott szőlő-
k körül a munkálatok könnyen teljesítet-
tek, illetve elvéve be is fejeztettek, részben
az első perrelékezéssel is elkészültek.

A gazdasági tudósítók közeik 1000 je-
lentéséből az tűnik ki, hogy a mezőgazda-
sági állapotban, a szeszélyes időjárás dacára
is inkább javulás mutatkozik nemcsak az
ősziekben, hanem részben a tavasziakban is;
kivételt képeznek csupán egyes vidékek,
illetve kisebb területek, a hol úgy az őszi
késői búza, mint az őszi rozs és főkép a ta-
vaszi árpa és zab kedvezőtlen állása miatt
padaszoknak.

Legerősebb mértékű panasz hallható a
rozs ritkasága és itt-ott a fagy okozta ká-
rosítás miatt; továbbá a terjedő rozsdá mi-
att, mely különösen a késői búzában mu-
tatkozik.

A korai őszi búzák és néhol a rozskok
is a sok esőtől megdőlték.

Férgek szórványosan pusztítanak és kárt
okoznak az ősziekben és tavasziakban is.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENC

Társ-szerkesztő BÁNFALVI LAJOS.

Haszonbéri hirdmény.

Gróf Berchold Lipótné szül. Gróf
Károlyi Ferdinándia ő méltósága Szeg-
vár község határában fekvő u. n. Kont-
rai 247 c. hold szántó földből álló
birtoka f. évi október hó 1-étől egy-
másután következő 12 évre haszon-
bérbe adatik.

Bérelni szándékozók felhivatnak,
hogy zárt ajánlataikat a bérszám
10⁰/₀ának megfelelő készpénz vagy
óvadékképes érték papírok mellék-
letével f. évi június hó 30-ka déli 12
óráig az árpádhalmi uradalom tiszt-
tartó hivatalához, Árpádhalom u. p.
Oroszába nyujtsák be. Később be-
nyujtott ajánlatok figyelembe nem
fognak vétetni.

Az ajánlatban világosan megjegy-
zendő, hogy ajánlattevő a bérleti szer-
ződés feltételeit ismeri.

A bérleti feltételek az Árpád-
halmi központi irodában Árpádhalmán,
vagy a tételhíati gazdaságban az ille-
tő tiszt úrnál megtekinthetők.

A beérkezett zárt ajánlatok f. évi
július hó elsején fognak felbontatni; a
legjobb ajánlattevővel a szerződés meg-
kötetni, kijelentetvén, hogy a szer-
ződés csak Grófnő tulajdonos Ömél-
tósága jóváhagyása esetén lesz érvé-
nyesnek tekinthető.

4—3